

CONTENTS

ПЕРЕДМОВА	7
INTRODUCTION	9
LECTURE 1. CONTRASTIVE LEXICOLOGY OF ENGLISH AND UKRAINIAN: FUNDAMENTALS	11
1. Comparative versus contrastive linguistics.	11
1.1. Three dimensions of classifying types of linguistic enterprise.....	12
1.2. Fundamental assumption and subdivisions of comparative linguistics.	15
2. Contrastive lexicology as a subdivision of contrastive linguistics.	17
3. Tasks of contrastive lexicology. Its theoretical and practical value.	20
4. Seminar tasks and questions.	22
5. Seminar library.	23
6. Additional Resources. Part 1.	24
LECTURE 2. CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE FORMAL STRUCTURE OF ENGLISH AND UKRAINIAN WORDS.....	33
1. The word as a fundamental unit of the language.....	33
1.1. Some general issues of the theory of the word.	33
1.2. Criteria of the definition.....	35
2. Morphemes: free and bound forms.....	37
3. Morphemes: contribution to the meaning and function of the word.....	40
4. Contrastive analysis of the morphemic structure of English and Ukrainian words.	44
5. Seminar tasks and questions.	51

6. Seminar library.	52
7. Additional resources: Part 2.	53
8. Additional resources: Part 3.	61

LECTURE 3. CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE CATEGORIES AND TYPES OF PRESENT-DAY ENGLISH AND UKRAINIAN WORD-FORMATION 69

1. Definition of the field of word-formation.	69
2. Principal types of word-formation.....	70
3. Word-formation rules.	71
4. Productivity of different types of word-formation.....	73
5. Contrastive analysis of affixation in English and Ukrainian.	75
6. Seminar tasks and questions.....	78
7. Seminar library.	79
8. Additional Resources: Part. 4.....	80

LECTURE 4. CONTRASTIVE ANALYSIS OF COMPOUNDING IN ENGLISH AND UKRAINIAN 100

1. Compounding as the type of word-formation.	100
1.1. Characteristic features of compounds and the treatment of compounds in linguistics.	100
1.2. Types of compounds and suggested classification in terms of syntactic paraphrase.....	102
2. Contrastive analysis of noun compounds in English and Ukrainian.	103
3. “Bahuvrihi” compounds.	106
4. Reduplicatives.....	107
5. Seminar tasks and questions.....	108
6. Seminar library.	109
7. Additional Resources: Part 5.	109

LECTURE 5. CONTRASTIVE STUDIES

OF SEMANTICS OF ENGLISH AND UKRAINIAN WORDS:

METHODOLOGICAL ISSUES 120

1. The study of meaning: semasiology and semantics. 120
2. Semiotics. Dimensions of semiosis in lexicological studies. 122
3. Comparability criterion: possible approaches
to establishing *tertia comparationis* in contrastive lexicology. 124
4. Seminar tasks and questions. 128
5. Seminar library. 128
6. Additional Resources: Part 6. 129

LECTURE 6. CONTRASTIVE ANALYSIS

OF SEMANTICS OF ENGLISH AND UKRAINIAN WORDS:

FEATURE APPROACH 140

1. The nature of semantic change. 140
2. Types of semantic change. 143
3. Processes involved in changes
of the semantic structure of words. 147
4. Seminar tasks and questions. 152
5. Seminar library. 153
6. Additional Resources: Part 7. 154

LECTURE 7. CONTRASTIVE ANALYSIS

OF SEMANTICS OF ENGLISH AND UKRAINIAN WORDS:

FIELD APPROACH 158

1. Factors facilitating the contrastive study of lexicon. 158
2. Lexical fields. 161
3. The semantic relationship of synonymy. 163
4. Approaches to the research of synonyms
in contrastive lexicology. 165
5. Seminar tasks and questions. 169
6. Seminar library. 170
7. Additional resources: Part 8. 171

**LECTURE 8. CONTRASTIVE ANALYSIS
OF SEMANTICS OF ENGLISH AND UKRAINIAN WORDS:
CONCEPT APPROACH..... 179**

- 1. Defining cognitive linguistics and cognitive semantics..... 179
- 2. Defining concept in modern cognitive science. 181
- 3. Principal approaches to studying concepts..... 183
- 4. Conceptual analysis in contrastive lexicology. 187
- 5. Seminar tasks and questions..... 190
- 6. Seminar library. 190
- 7. Additional Resources: Part 9. 192
- 8. Additional Resources: Part 10..... 201

GLOSSARY 208

ПЕРЕДМОВА

*Мова є наче зовнішнім проявом духу народів:
мова народу є його дух, і дух народу є його мова
(Вільгельм фон Гумбольдт)*

Протягом багатьох віків дослідники звертають особливу увагу на слово як мовний знак, який є нерозривним зв'язком знаконосія, об'єкта та його ментальної інтерпретації. Слово є зовнішнім проявом духу народів, бо «означає» результати пізнавальної діяльності людини та закономірності національного бачення світу. Вивчення природи й суті слова, його формальних, семантичних та функційних аспектів належить до царини лексикології. У структурі контрастивної лінгвістики вона має певну автономію, оскільки контрастивні лексикологічні студії виокремлюються в спеціальний підрозділ: контрастивна лексикологія. Контрастивні лексикологічні дослідження ведуться сьогодні на матеріалі різних мов і є вагомими для розвитку теоретичних та прикладних аспектів контрастивістики.

Курс «Контрастивна лексикологія англійської та української мов» є навчальною дисципліною, яка передбачає ознайомлення студентів бакалаврату зі спеціальності «Філологія» (англо-українська мовна пара) з основами сучасних знань у галузі контрастивної лексикології. Студенти вивчають теоретико-методологічні підходи, які сформувалися в царині англо-українських зіставних досліджень, і ті методи та прийоми, що використовуються в рамках цих досліджень.

Автори посібника ставлять завдання: 1) створити необхідне дидактичне тло для засвоєння теоретико-методологічних основ, на яких ґрунтується сучасна контрастивна лексикологія; 2) опрацювати її термінологічний апарат (метамову), методи та підходи до аналізу мовного матеріалу; 3) розкрити особливості контрастивного аналізу лексики в аспекті формальних та семантичних параметрів лексичних одиниць (англо-українська мовна пара).

Проблематика лекцій з контрастивної лінгвістики охоплює такі основні напрями: 1) місце та роль контрастивної лексикології у зіставному мовознавстві; 2) методологічні засади контрастивного аналізу лексичних одиниць, випрацювані авторами; 3) Tertium comparationis у контрастивних лексикологічних студіях; 4) особливості аналізу формальної та семантичної структури англійських та українських слів та ін.

Матеріал кожної лекції доповнено списком питань та списком літератури для проведення семінарських занять, а також лекції включають «Додаткові ресурси», тобто добірку статей провідних англійських та українських філологів, які дотичні до теми лекції і забезпечують поглиблене самостійне опрацювання теми.

Глосарій термінів, який включає основні одиниці метамови підручника, слугуватиме добрим орієнтиром для студентів при вивченні дисципліни та буде корисним для дослідників у царині контрастивної лінгвістики.

Автори висловлюють сподівання, що після опрацювання навчальних матеріалів посібника у студентів сформується не лише бачення «теоретичної ситуації», яка склалася на сьогодні в контрастивній лексикології, а й постануть практичні вміння і навички проводити контрастивний аналіз лексичних одиниць англійської та української мов, що підготує їх до написання високоякісних курсових та магістерських робіт та сприятиме розвитку професійних компетенцій майбутніх перекладачів.

*Надія Андрейчук
Оксана Бабелюк*